

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 3ης Απριλίου 2008*

Στην υπόθεση C-442/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Γερμανία) με απόφαση της 3ης Νοεμβρίου 2005 η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Δεκεμβρίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

Finanzamt Oschatz

κατά

Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau-Westelbien,

παρισταμένου του:

Bundesministerium der Finanzen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, J. Makarczyk (εισηγητή), P. Kūris και J.-C. Bonichot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Μαΐου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Finanzamt Oschatz, εκπροσωπούμενη από τον T. Martin,

— η Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau-Westelbien, εκπροσωπούμενη από τον F. Schmidt, Steuerberater,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Lumma και U. Forsthoff,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον G. Fiengo, avvocato dello Stato,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Τριανταφύλλου,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά, κατ' ουσίαν, την ερμηνεία των όρων «διανομή ύδατος» και «ύδρευση» στα παραρτήματα Δ, σημείο 2, και Η, κατηγορία 2, αντιστοίχως, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49), όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2001/4/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2001 (ΕΕ L 22, σ. 17, στο εξής: έκτη οδηγία).
- ² Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Finanzamt Oschatz (στο εξής: Finanzamt) και της Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau Westelbien, (διαδημοτική ένωση ύδρευσης και αποχέτευσης της περιοχής Torgau- Westelbien, στο εξής: Zweckverband), σχετικά με το αν η σύνδεση της υδραυλικής εγκαταστάσεως κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης υπόκειται σε μειωμένο συντελεστή φόρου προστιθέμενης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 3 Το άρθρο 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας έχει ως εξής:

«Τα κράτη, οι περιφέρειες, οι νομοί, οι δήμοι και κοινότητες και οι λοιποί οργανισμοί δημοσίου δικαίου δεν θεωρούνται ως υποκείμενοι στον φόρο για τις δραστηριότητες ή πράξεις τις οποίες πραγματοποιούν ως δημοσία εξουσία, έστω και αν, επ' ευκαιρία αυτών των δραστηριοτήτων ή πράξεων, εισπράττουν δικαιώματα, τέλη, εισφορές ή άλλες επιβαρύνσεις.

Εντούτοις, όταν πραγματοποιούν τέτοιες δραστηριότητες ή πράξεις, πρέπει να θεωρούνται ως υποκείμενοι σε φόρο για τις δραστηριότητες ή πράξεις αυτές κατά το μέτρο που η μη υπαγωγή τους στον φόρο θα οδηγούσε σε σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού.

Οπωσδήποτε, οι προαναφερθέντες οργανισμοί θεωρούνται ως υποκείμενοι σε φόρο, ιδίως για τις πράξεις, που απαριθμούνται στο παράρτημα Δ, και κατά το μέτρο που οι πράξεις αυτές δεν είναι αμελητέες.

[...]»

4 Στο παράρτημα Δ, σημείο 2, της εν λόγω οδηγίας περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η διανομή ύδατος.

5 Το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής ορίζει:

«Ο κανονικός συντελεστής του φόρου προστιθεμένης αξίας καθορίζεται από κάθε κράτος μέλος σε ποσοστό επί τοις εκατό της βάσεως επιβολής του φόρου, που είναι το αυτό για τις παραδόσεις αγαθών και για τις παροχές υπηρεσιών. [...]

[...]

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν ένα ή δύο μειωμένους συντελεστές. Οι συντελεστές αυτοί ορίζονται ως ποσοστό της φορολογητέας βάσης το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 5 % και εφαρμόζονται μόνο στις παραδόσεις αγαθών και στις παροχές υπηρεσιών των κατηγοριών που προβλέπονται στο παράρτημα Η.

[...]»

6 Η ύδρευση περιλαμβάνεται στην κατηγορία 2 του παραρτήματος Η της έκτης οδηγίας, με τίτλο «Κατάλογος παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών δυναμένων να υπαχθούν στους μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ».

Η εθνική νομοθεσία

- 7 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του νόμου περί του φόρου κύκλου εργασιών του 1999 (Umsatzsteuergesetz 1999, στο εξής: UStG), ο οποίος ίσχυε κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, στον φόρο κύκλου εργασιών υπόκεινται οι παραδόσεις αγαθών και οι λοιπές παροχές τις οποίες πραγματοποιεί επιχειρηματίας στο εσωτερικό της χώρας εξ επαχθούς αιτίας στο πλαίσιο της ασκήσεως της επιχειρηματικής του δραστηριότητας.
- 8 Κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του UStG, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ασκούν επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα μόνο στο πλαίσιο δραστηριοτήτων εμπορικού χαρακτήρα. Δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του νόμου περί φόρου εταιριών (Körperschaftsteuergesetz) στις εμπορικού χαρακτήρα δραστηριότητες καταλέγονται, μεταξύ άλλων, όσες έχουν ως αντικείμενο την παροχή ύδατος στον πληθυσμό.
- 9 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, του UStG, ο κύκλος εργασιών φορολογείται με συντελεστή 16 % επί της φορολογητέας βάσεως.
- 10 Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού, όμως, προβλέπει μειωμένο συντελεστή 7 % για τον κύκλο εργασιών από την πώληση, εισαγωγή και ενδοκοινοτική απόκτηση των αγαθών που απαριθμούνται στο παράρτημα 2 του εν λόγω νόμου, στο σημείο 34 του οποίου παραρτήματος αναφέρεται το νερό.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 11 Αποστολή της Zweckverband είναι η διανομή πόσιμου νερού και η αποχέτευση των λυμάτων σε διάφορους δήμους και κοινότητες της περιοχής Torgau-Westelbien. Προς τούτο, στις δραστηριότητες της εν λόγω ενώσεως καταλέγονται, μεταξύ άλλων, η συλλογή, η διοχέτευση, η επεξεργασία και η διανομή πόσιμου νερού στους πελάτες της, δηλαδή στους κυρίους των ακινήτων που είναι συνδεδεμένα με το δίκτυο ύδρευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Zweckverband πραγματοποιεί, κατόπιν αιτήσεως των πελατών της, τη σύνδεση του κτιρίου με τα δίκτυα ύδρευσης, για την οποία εισπράττει ενιαίο τέλος που αντιστοιχεί στο κόστος της συνδέσεως. Η σύνδεση παραμένει στην κυριότητα της Zweckverband.
- 12 Θεωρώντας ότι η σύνδεση αυτή αποτελεί χωριστή παροχή από τη διανομή ύδατος, η Finanzamt αποφάσισε να εφαρμόσει ως προς αυτή τον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ που ορίζει η εθνική νομοθεσία.
- 13 Κατόπιν απορρίψεως των διοικητικών προσφυγών που άσκησε ενώπιον της Finanzamt, η Zweckverband προσέφυγε στο Finanzgericht Sachsen, προβάλλοντας ότι η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης πρέπει να υπόκειται στον μειωμένο συντελεστή που εφαρμόζεται επίσης στη διανομή ύδατος.
- 14 Το Finanzgericht Sachsen δέχθηκε την προσφυγή της Zweckverband, κρίνοντας ότι η διανομή ύδατος και η σύνδεση κτιρίου με τα δίκτυα ύδρευσης καταλέγονται στην ενιαία παροχή της «διανομής ύδατος», κατά την έννοια της εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως με την οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η έκτη οδηγία.
- 15 Η Finanzamt άσκησε, κατόπιν, αναίρεση (Revision) ενώπιον του Bundesfinanzhof κατά της αποφάσεως αυτής.

- 16 Το αιτούν δικαστήριο εκκινεί, όπως οι διάδικοι, από το δεδομένο ότι η Zweckverband, όταν συνδέει ένα κτίριο με το δίκτυο ύδρευσης, ενεργεί ως επιχείρηση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Διευκρινίζει, πάντως, ότι, από τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι διάδικοι της κύριας δίκης με τις αγορεύσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προκύπτει ότι η Zweckverband ενεργεί ως πρόσωπο δημοσίου δικαίου και προβαίνει σε πράξεις δημοσίου δικαίου, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η υπαγωγή της στον ΦΠΑ, βάσει των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας.
- 17 Όσον αφορά τον εφαρμοστέο συντελεστή, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, μέχρι την έκδοση του εγγράφου της 4ης Ιουλίου 2000 από το Bundesministerium der Finanzen (ομοσπονδιακό Υπουργείο οικονομικών), η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης θεωρούνταν παρεπόμενη παροχή σε σχέση με τη διανομή ύδατος.
- 18 Το αιτούν δικαστήριο τείνει να δεχθεί ότι η σύνδεση με το δίκτυο ύδρευσης αποτελεί μέρος της διανομής ύδατος, αλλά θεωρεί ότι το ζήτημα αυτό εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', και του παραρτήματος Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Εμπίπτει στην έννοια των όρων “διανομή ύδατος” και “ύδρευση”, όπως αυτοί χρησιμοποιούνται στην έκτη οδηγία [...] (παράρτημα Δ, σημείο 2, και παράρτημα Η, κατηγορία 2, αντιστοίχως), η σύνδεση της εγκατάστασης που ανήκει στον κύριο του ακινήτου (η επονομαζόμενη “σύνδεση με το κτίριο”) με το δίκτυο ύδρευσης, στην οποία προβαίνει εταιρία ύδρευσης έναντι χωριστής αμοιβής;»

Το προδικαστικό ερώτημα

Επί του παραδεκτού

- ²⁰ Η Finanzamt και η Γερμανική Κυβέρνηση εξέφρασαν, με τις παρατηρήσεις τους, αμφιβολίες ως προς τη λυσιτέλεια του προδικαστικού ερωτήματος, κατά το μέτρο που αφορά το παράρτημα Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας, δεδομένου ότι αντικείμενο της κύριας δίκης δεν είναι το αν η Zweckverband είναι υποκείμενη σε ΦΠΑ.
- ²¹ Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δύναται να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον αν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει λυσιτελή απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-35/99, Arduino, Συλλογή 2002, σ. I-1529, σκέψη 25, και της 11ης Ιουλίου 2006, C-13/05, Chacón Navas, Συλλογή 2006, σ. I-6467, σκέψη 33).
- ²² Εν προκειμένω, όμως, δεν συντρέχει καμία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις.
- ²³ Συγκεκριμένα, με την απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο, ενώπιον του οποίου υποβλήθηκε διαφορά σχετική με τον ΦΠΑ, περιγράφει λεπτομερώς το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης.

- 24 Εν συνεχεία, ερωτά το Δικαστήριο σχετικά με το εφαρμοστέο επί του ΦΠΑ κοινοτικό δίκαιο και, ειδικότερα, σχετικά με την έννοια των όρων διανομή ύδατος και «ύδρευση» στα παραρτήματα Δ και Η, αντιστοίχως, της έκτης οδηγίας, για να μπορέσει να κρίνει αν η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί μέρος της «διανομής ύδατος».
- 25 Μολονότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά κυρίως την κατά παρέκκλιση από τον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ εφαρμογή μειωμένου συντελεστή στην εν λόγω πράξη, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, εντούτοις, ότι το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν η Zweckverband υπόκειται σε ΦΠΑ, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση της εφαρμογής συντελεστή ΦΠΑ στην πράξη αυτή.
- 26 Επομένως, η ζητούμενη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου έχει σχέση με το υποστατό και το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης και δεν είναι υποθετική.
- 27 Κατά συνέπεια, το υποβληθέν ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 28 Στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση, πρώτον, σχετικά με το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το παράρτημα Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας και, δεύτερον, σχετικά με την εφαρμογή των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ που προβλέπονται στο άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το το παράρτημα Η, κατηγορία 2, της εν λόγω οδηγίας.

Σχετικά με το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το παράρτημα Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας

29 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, μεταξύ άλλων, αν η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης εμπίπτει στην έννοια του όρου «διανομή ύδατος» του παραρτήματος Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας.

30 Δεδομένου ότι η έκτη οδηγία δεν περιέχει σχετικά κανέναν ορισμό, υπενθυμίζεται ότι, για την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, όπως αυτή του παραρτήματος Δ, σημείο 2, της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το σύστημα στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ. σχετικά, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-156/98, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-6857, σκέψη 50, και της 6ης Ιουλίου 2006, C-53/05, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2006, σ. I-6215, σκέψη 20).

31 Από το άρθρο 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας προκύπτει ότι η διάταξη αυτή, ορίζοντας ότι οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου θεωρούνται υποκείμενοι στον φόρο για τις πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα Δ, εφόσον αυτές δεν είναι αμελητέες, εισάγει περιορισμό του κανόνα περί μη υπαγωγής των εν λόγω οργανισμών στον φόρο, επιπλέον των περιορισμών που απορρέουν από την προϋπόθεση που θέτει με το πρώτο εδάφιο, δηλαδή να πρόκειται για δραστηριότητες ή πράξεις τις οποίες οι εν λόγω οργανισμοί ασκούν ως δημόσια εξουσία, και από την παρέκκλιση που εισάγει το δεύτερο εδάφιο σε περίπτωση που η μη υπαγωγή τους στον φόρο θα οδηγούσε σε σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού. Επομένως, σκοπός του τρίτου εδαφίου είναι να διασφαλιστεί ότι ορισμένες κατηγορίες σημαντικών ως εκ του αντικειμένου τους οικονομικών δραστηριοτήτων δεν εξαιρούνται από τον ΦΠΑ επειδή ασκούνται από οργανισμού δημοσίου δικαίου, οι οποίοι ενεργούν ως δημόσια εξουσία (βλ. απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 1989, 231/87 και 129/88, Comune di Carpaneto Piacentino κ.λπ., Συλλογή 1989, σ. 3233, σκέψη 26).

- 32 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι χαρακτηριστικό της «διανομής ύδατος» είναι η παροχή νερού στο κοινό και, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεων του, η διανομή πραγματοποιείται μέσω σταθερών δικτύων προς εξυπηρέτηση του κοινού.
- 33 Εξάλλου, από την απόφαση περί παραπομπής, καθώς και από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, προκύπτει ότι η σύνδεση κτιρίου με σταθερά δίκτυα ύδρευσης συνίσταται στην τοποθέτηση από τη Zweckverband αγωγού για τη σύνδεση της υδραυλικής εγκαταστάσεως ενός κτιρίου με τα εν λόγω δίκτυα.
- 34 Δεν αμφισβητείται ότι, χωρίς τη σύνδεσή αυτή, δεν είναι δυνατή η παροχή νερού στον κύριο ή στον χρήστη του κτιρίου. Επομένως, η σύνδεση είναι απαραίτητη για την παροχή νερού.
- 35 Δεδομένου ότι, πρώτον, σκοπός του τρίτου εδαφίου του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας είναι, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, να διασφαλιστεί ότι δεν εξαιρούνται από τον ΦΠΑ, λόγω του ότι ο παρέχων είναι πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ορισμένες κατηγορίες σημαντικών ως εκ του αντικειμένου τους οικονομικών δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα Δ και στις οποίες καταλέγεται η «διανομή ύδατος», δεύτερον, χαρακτηριστικό της «διανομής ύδατος» είναι η παροχή νερού στο κοινό και, τρίτον, η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης είναι απαραίτητη για την παροχή νερού, κρίνεται ότι η σύνδεση εμπίπτει στην έννοια του όρου «διανομή ύδατος» του σημείου 2 του εν λόγω παραρτήματος.
- 36 Κατά συνέπεια, η Zweckverband, ακόμη και αν υποθεθεί ότι, κατά την πραγματοποίηση σύνδεσης κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, ενεργεί ως δημόσια εξουσία, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας, έχει την ιδιότητα του υποκειμένου στον φόρο, όσον αφορά τη σύνδεση, δυνάμει του τρίτου εδαφίου του εν λόγω άρθρου.

37 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το παράρτημα Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ο όρος «διανομή ύδατος» στο εν λόγω παράρτημα περιλαμβάνει τη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, η οποία, στην περίπτωση που αποτελεί αντικείμενο της κύριας δίκης, συνίσταται στην τοποθέτηση αγωγού για τη σύνδεση της υδραυλικής εγκαταστάσεως κτιρίου με σταθερά δίκτυα ύδρευσης, και, επομένως, ένας οργανισμός δημοσίου δικαίου που ενεργεί ως δημόσια εξουσία είναι υποκείμενος στον φόρο για την πράξη αυτή.

Σχετικά με το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', και το παράρτημα Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας

38 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν η σύνδεση κτιρίου με σταθερά δίκτυα ύδρευσης εμπίπτει στην έννοια του όρου «ύδρευση» του παραρτήματος Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας.

39 Όπως προκύπτει από το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας, κατά παρέκκλιση από την αρχή της εφαρμογής του κανονικού συντελεστή, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν ένα ή δύο μειωμένους συντελεστές. Επιπλέον, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, μειωμένοι συντελεστές ΦΠΑ μπορούν να εφαρμόζονται αποκλειστικά στις περιπτώσεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών του παραρτήματος Η.

40 Μολονότι η έκτη οδηγία δεν ορίζει την έννοια των όρων «διανομή ύδατος» και «ύδρευση», δεν προκύπτει από τις διατάξεις της ότι αυτοί ερμηνεύονται διαφορετικά. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης είναι απαραίτητη για την παροχή νερού στο κοινό και, επομένως, εμπίπτει επίσης στην έννοια του όρου «ύδρευση» της κατηγορίας 2 του παραρτήματος Η της έκτης οδηγίας.

- 41 Πάντως, πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας δεν επιβάλλει ερμηνεία της διατάξεως αυτής ως απαιτούσας την εφαρμογή μειωμένου συντελεστή σε όλες τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην έννοια του όρου «ύδρευση» του παραρτήματος Η της οδηγίας αυτής και, επομένως, δεν αποκλείεται η επιλεκτική εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή, εφόσον δεν δημιουργείται κίνδυνος στρεβλώσεως του ανταγωνισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 8ης Μαΐου 2003, C-384/01, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2003, σ. I-4395, σκέψη 27).
- 42 Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι επιτρέπεται η θέσπιση και διατήρηση σε ισχύ συντελεστών ΦΠΑ χαμηλότερων από τον κανονικό που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας, αρκεί να μην παραβιάζεται η εγγενής στο κοινό σύστημα ΦΠΑ αρχή της φορολογικής ουδετερότητας, η οποία απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση, εξ απόψεως ΦΠΑ, παρόμοιων και, επομένως, ανταγωνιστικών μεταξύ τους προϊόντων ή υπηρεσιών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Μαΐου 2001, C-481/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-3369, σκέψεις 21 και 22, καθώς και της 23ης Οκτωβρίου 2003, C-109/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2003, σ. I-12691, σκέψη 20).
- 43 Κατά συνέπεια, τηρουμένης της εγγενούς στο κοινό σύστημα ΦΠΑ αρχής της φορολογικής ουδετερότητας, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ σε συγκεκριμένες και ειδικές περιπτώσεις που εμπίπτουν στην έννοια του όρου «ύδρευση» του παραρτήματος Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας, όπως είναι η σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης.
- 44 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει επίσης να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', και το παράρτημα Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ο όρος «ύδρευση» περιλαμβάνει τη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, η οποία, στην περίπτωση που αποτελεί αντικείμενο της κύριας δίκης, συνίσταται στην τοποθέτηση αγωγού για τη σύνδεση της υδραυλικής εγκαταστάσεως ενός κτιρίου με σταθερά δίκτυα ύδρευσης. Εξάλλου, τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ σε συγκεκριμένες και ειδικές περιπτώσεις που εμπίπτουν στην έννοια

του όρου «ύδρευση», όπως είναι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, εφόσον τηρούν την εγγενή στο κοινό σύστημα ΦΠΑ αρχή της φορολογικής ουδετερότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁴⁵ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 4, παράγραφος 5, και το παράρτημα Δ, σημείο 2, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση οδηγίας πρέπει να ερμηνευθούν κατά την έννοια ότι ο όρος «διανομή ύδατος» στο εν λόγω παράρτημα περιλαμβάνει τη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, η οποία, στην περίπτωση που αποτελεί αντικείμενο της κύριας δίκης, συνίσταται στην τοποθέτηση αγωγού για τη σύνδεση της υδραυλικής εγκαταστάσεως κτιρίου με τα σταθερά δίκτυα διανομή ύδατος, και, επομένως, ένας οργανισμός δημοσίου δικαίου που ενεργεί ως δημόσια εξουσία είναι υποκείμενος στον φόρο για την πράξη αυτή.

- 2) Το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο α', και το παράρτημα Η, κατηγορία 2, της έκτης οδηγίας 77/388 πρέπει να ερμηνευθούν κατά την έννοια ότι ο όρος «ύδρευση» περιλαμβάνει τη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, η οποία, στην περίπτωση που αποτελεί αντικείμενο της κύριας δίκης, συνίσταται στην τοποθέτηση αγωγού για τη σύνδεση της υδραυλικής εγκατάστασής ενός κτιρίου με σταθερά δίκτυα ύδρευσης. Εξάλλου, τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόζουν μειωμένο συντελεστή φόρου προστιθέμενης αξίας σε συγκεκριμένες και ειδικές περιπτώσεις που εμπίπτουν στην έννοια του όρου «ύδρευση», όπως είναι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύνδεση κτιρίου με δίκτυο ύδρευσης, εφόσον τηρούν την εγγενή στο κοινό σύστημα ΦΠΑ αρχή της φορολογικής ουδετερότητας.

(υπογραφές)